

Muntlig fortelling og formidling i barnehagen

“Hvordan kan historiefortelling og spontane historier være med å øke kreativitet og skaperglede hos barn?”

Kandidatnummer: 110
Håkon Sand Gundersen

Bacheloroppgave
BHBAC3910
Ord: 11 000

Trondheim, April 2021

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning	4
1.1 Bakgrunn for valg av tema	4
1.2 Problemstilling	5
1.3 Oppgavens struktur	5
2.0 Teori	6
2.1 Kreativitet	6
2.1.1 Den Kreative person	7
2.1.2 Den kreative prosess	8
2.1.3 Det kreative produkt	8
2.1.4 Påvirkning	9
2.2 Hvorfor og hvordan fortelle	10
2.2.1 Hvorfor bruke muntlige fortellinger i barnehagen	10
2.2.2 Kreativitet som egenskap hos fortelleren	11
2.2.3 Fortelle og opplesning	11
2.2.4 Hvem er barn som publikum?	12
2.2.5 Voksne som publikum til barns fortellinger	12
2.2.6 Barns fortellinger	13
2.3 Å tilrettelegge for gode muntlige fortellinger	13
3.0 Metode	15
3.1 Valg av metode	15
3.2 Intervju	15
3.3 Informanter.....	16
3.4 Gjennomføring av intervju	17
3.5 Metodekritikk	18
3.6 Etiske retningslinjer.....	19
3.7 Analyse av data	20
4.0 Funn	21
4.1 Bruk	21
4.2 Forutsetninger	22

4.3 Utfordringer	22
4.3 Øke kreativitet	23
5.0 Drøfting	24
5.1 Å skape en kultur som oppmuntrer til muntlige fortellinger	24
5.2 Hvordan man kan jobbe med muntlige fortellinger for å dyrke kreativitet	26
5.3 Hvordan skaperglede er med på å vise kreativitet	29
6.0 Avslutning	31
7.0 Litteraturliste	32
8.0 Vedlegg	33
8.1 Samtykkeskjema	33
8.2 Intervjuguide	35

1.0 Innledning

1.1 Bakgrunn for valg av tema

I løpet av min studieperiode på Dronning Mauds minne høyskole har jeg forelsket meg i det å fortelle og formidle historier. Gjennom praksisperiodene vi har gjennomført, har jeg fått prøvd ut flere ulike måter å formidle på, og fått mange tilbakemeldinger. Jeg har også opplevd mange ulike tilnærminger til dette med historiefortelling.

Mange av barna blir spesielt ivrige, og til tider kan de virke helt oppslukt av historien som blir fortalt. De deltar aktivt i historieskapingen, og lager spontane historier på egenhånd, ved bruk av de samme elementene som er tatt i bruk når andre forteller historier for de. Dette har gjort meg interessert i å dykke dypere i historiefortelling og muntlig formidling. Jeg har lyst til å finne mer ut om hvordan muntlig formidling kan være med å øke kreativitet og skaperglede hos barn, hvordan jobber de voksne med muntlig formidling i barnehagen, og hvordan tilrettelegger voksne for barns kreative prosesser.

I rammeplanen for barnehager (2017) står det i fagområdet om Kunst, Kultur og Kreativitet, at: "Barnehagen skal legge til rette for samhørighet og kreativitet ved å bidra til at barna får være sammen om å oppleve og skape kunstneriske og kulturelle uttrykk"

(Utdanningsdirektoratet, 2017, s. 50). Det står også om hvordan barnehagen skal tilrettelegge for videreutvikling av barns kreative prosesser. Barna skal gjennom arbeid med dette faget ta i bruk fantasi, tenkning og skaperglede. De voksne skal tilrettelegge for dette ved å gi rom for og støtte barnas inntrykk og uttrykk i møter med kunst og kultur.

I fagområdet om Kommunikasjon, Språk og Tekst står det at barna skal få oppleve ulike formidlingsmåter som kilde til kunnskap, estetiske opplevelser og refleksjon (Utdanningsdirektoratet, 2017, s. 48). Som barnehagelærere er vi pliktige å følge det som er nedfelt i styringsdokumentene. Men hvor flinke er vi på å bidra til at barn får disse opplevelsene?

Denne oppgaven skal bygge på min kunnskap innen fordypningsemnet og pedagogikkfaget. På bakgrunn av valgt tema, og min interesse for drama, var det naturlig å fokusere på dramafaget. Dette er et fag jeg kjenner trygghet på i skolen og ute i barnehagen, så dette ble et enkelt valg.

Under arbeid i barnehagen før studie og under praksisperiodene, har det å lese, fortelle og dikte fortellinger vært noe jeg har brent for, men særlig under studiet og praksisperiodene har dette blitt en lidenskap. Derfor ble temaet jeg har valgt å fokusere på, muntlig formidling.

1.2 Problemstilling

Problemstillingen er utarbeidet på bakgrunn av opplevelser i praksis. Jeg har i løpet av praksisperiodene fortalt mange spontane fortellinger i barnehagen. Det har startet med at jeg har fortalt en spontan fortelling ved en matsituasjon eller ute på tur, og det har utviklet seg til å bli en daglig affære. Jeg har i etterkant av fortellinger, opplevd at flere barn på eget initiativ har begynt å dikte historier. Da har de hatt lyst til å fortelle disse historiene sammen, eller bare til meg. Jeg har også observert i lek at de samme elementene som er brukt i min fortelling, har dukket opp i leken til barna.

Derfor lyder problemstilling : *“Hvordan kan historiefortelling og spontane historier være med å øke kreativitet og skaperglede hos barn?”*

Jeg lurer på om det å ha fokus på, og fortelle historier til og med barna, kan ha en effekt på barnas kreativitet og egen skaperglede. Jeg vil utforske hvordan barnehagen, og da spesifikt pedagogiske ledere, tenker i forhold til dette. Hvordan beriker muntlige fortellinger barns fantasi og kreativitet, og hvilke utfordringer medfører dette arbeidet?

1.3 Oppgavens struktur

Oppgavens struktur er lagt til seks kapitler. Først innledning, etterfulgt av teori og metode, deretter funn og drøfting, og til slutt oppsummering. Jeg har nå begrunnet bakgrunnen for valgt av tema og problemstillingen, og dette går under innledning. I kapittel 2 vil jeg belyse den relevante teorien for problemstilling. Jeg skal belyse kreativitet, historiefortelling og fortellerkunsten, og tilrettelegging for gode fortellerstunder. I kapittel 3 redegjøres det for metode. Her skal jeg se på hva metode er, begrunne valg av metode og informanter, og rette kritisk blikk til valget av metode. Jeg ser også på de etiske retningslinjene til forskningsoppgaver, før redegjørelse for hvordan datamaterialet er analysert. Det fjerde kapittelet vil inneholde funn gjort i datainnsamlingen. Disse funnene analyseres og drøftes i kapittel 5. Til slutt i kapittel 6 rundes oppgaven av med en oppsummering.

2.0 Teori

I kapittelet om teori skal jeg redegjøre for teori og forskning med tilknytning til min problemstilling. Dette skal være med å støtte eller motbevise funnene gjort i det innsamlede datamaterialet. Jeg skal redegjøre for hva kreativitet er, og hvordan vi beskriver kreativitet. Jeg skal også redegjøre for hvorfor og hvordan fortelle i barnehagen, om fortellerkunsten, og hvordan barn og voksne er som publikum. Siden kreativitet er en viktig del av fortellingen, skal jeg redegjøre for dette først.

2.1 Kreativitet

Begrepet kreativitet har man gjort mange forsøk på å definere, men det gjenstår enda å finne en definisjon som dekker hele spekteret rundt begrepet i følge Haabesland og Vavik (2000, s.207). I dette kapittelet skal jeg redegjøre for begrepet kreativitet og hvordan vi ser på kreativitet. Moe (2018) skriver at kreativitet er noe alle mennesker i større eller mindre grad har, og at vi kan se på det som “en “muskel” som må trenes opp og holdes ved like gjennom oppmuntring, stimulering og tilrettelegging av kreativ virksomhet”(s. 129). Et synonym ofte brukt i forbindelse med kreativitet er *fantasi*. Det er ofte dette man sier i forbindelse med barns kreativitet. “Han har stor fantasi” eller “Hun er fantasirik”. Selve begrepet kreativitet stammer fra latin og ordet “creare” som betyr “å bringe til verden” (Haabesland og Vavik, 2000, s. 207). Dette kan vi forenkle ved å si at man skaper noe som ikke har vært før. Og det er ordet “skapende” som kanskje er det beste ordet på norsk vi kan bruke for å dekke ordet “kreativ”. Med dette som bakgrunn kan vi se linjene mellom kreativitet og en skapende prosess, og si at disse går hånd i hånd.

James Melvin Rose er en av de som har hatt stor betydning for kreativitetsforskningen. Han kom frem til «de fire p-ene», som definerer alle definisjonene av kreativitet. Disse er: Den kreative person, Den kreative prosess, Det kreative produkt, og Påvirkning. Rose skrev en artikkel som har hatt stor innvirkning på forskning og forståelsen av kreativitet, der han tok for seg hvordan vi kan bruke de “fire p-ene” for å beskrive hva kreativitet er, og hvordan vi kan se sammenhengen (Haabesland & Vavik, 2000, s, 208).

Videre i kapittelet skal jeg belyse de “fire p-ene” Rose brukte for å beskrive kreativitet. Da har det vært naturlig å fokusere mest på påvirkning, ettersom det er dette problemstillingen spør etter.

2.1.1 Den Kreative person

Kreativitet varierer fra individ til individ skriver Moe (2018). Det er mange egenskaper som man ser på som typiske for kreative personer (s. 129). Blant annet sier Haabesland & Vavik (2000) at kreative egenskaper er; originalitet og idérikdom, men også egenskaper som åpenhet for det nye og ukjente, og å være uavhengig i tanker og handlinger. Disse er dyptliggende egenskaper som ligger hos individer vi anser som kreative (s. 209). Moe (2018) skriver at han ofte får høre som pedagog innen kunstfag, at han er heldig som får lov til å være kreativ, men forundres når han blir fortalt det. Dette fordi at konsensus blir at kreativitet kun er for et fåtall utvalgte. Det skaper et skille mellom “de kreative”, og de som ikke er det. Han mener dette blir feil, og at alle i en grad besitter kreativitet (s. 138). Han betegner kreativitet som en muskel, og den må trenes og vedlikeholdes. Moe (2018) skriver at Mihaly Csikszentmihalyi var klar på at det at barn er talentfulle, ikke nødvendigvis har en sammenheng med at de er kreative. Kreativitet innebærer at man besitter en type kunnskap eller ferdighet man mestrer mente Csikszentmihalyi, og det er hvordan du bruker denne kunnskapen eller ferdigheten som gjør en person kreativ (s. 139). Moe (2018) skriver at Csikszentmihalyi brukte Wolfgang Amadeus Mozart som eksempel på en “kreativ person”. Mozart spilte allerede som barn bedre enn de fleste voksne, og reproduserte det andre hadde skapt før. Men det var da han startet å komponere selv at han brukte kreativiteten sin. Han hadde tilegnet seg kunnskapen og hadde ferdighetene, og ved bruk av dette skapte han selv (s. 139).

Moe (2018) sier at når det kommer til barns kreativitet ser vi på de som utforskende og nysgjerrige. Vi forbinder intuitiv kreativitet med barn, og det er den type kreativitet som oppstår spontant. Den er forårsaket av spontanitet og uten bevisst tenkning. Den analytiske kreativiteten, som forbindes mest med voksnes kreativitet, brukes når man planlegger og gjenskaper i relasjon til abstrakt eller konkret objekt. Det er når vi knytter utvikling av produkter til kreativitetsbegrepet det oppstår konflikt (s. 140-141). Moe (2018) sier at vi må

være forsiktige i forbindelse med barns skapende aktivitet, og være mindre opptatt av selve produktet, men heller nytteverdien til prosessen (s. 141).

2.1.2 Den kreative prosess

I kreative prosesser er det skjeldent fast struktur, og de er ofte ulike. Evnen til å sette sammen tanker og idéer danner løsningen på problemet (Moe, 2018, s. 141). Det er forskjell på hvordan vi løser problemer, men det er uansett likhetstrekk i selve prosessen og utgangspunktet kan være nokså likt.

Kreativitetfaser er for flere utfordrende å forholde seg til, men det er heller ikke meningen. Det viktigste med kreative prosesser er ikke å følge det til punkt og prikke. Formålet er å skape forståelse for hvordan den kreative prosessen fungerer, og hva som skjer på veien til et produkt, ikke at det skal ligge til grunn en oppskrift (Moe, 2018, s. 143).

2.1.3 Det kreative produkt

Det kreative produktet er det folk flest forbinder med kreativitet. Hva er resultatet av kreativiteten. Det er enklere å ta stilling til noe håndfast enn å bare skulle forestille seg hva det kreative er. Om du har et bilde eller en sang som er laget, er dette lettere å se for utenforstående, enn den kreative prosessen. Det er ikke alltid lett å se skillet mellom den kreative prosess og det kreative produkt skriver Moe (2018, s. 144-145).

Den kreative prosessen er grunnlaget for når vi snakker om det kreative produkt. Det er derfor ekstra viktig å være oppmerksom på dette som barnehagelærere, spesielt når det snakkes om barnas kreative produkt. Forståelsen for barns kreative uttrykk er viktig, og vi må være bevisste når vi snakker om det. Det er viktig å være oppmuntrende og anerkjennende ovenfor det barna produserer, og ikke alltid ha fokus på sluttproduktet. Ikke alt barna lager kan sammenlignes med Picasso eller Mozart, men heller nytteverdien av den kreative prosessen burde være fokus. Det at barna får en ny forståelse, nye inntrykk og får erfaring med å skape, er vel så viktig som resultatet (Moe, 2018, s. 145-146).

2.1.4 Påvirkning

Alt rundt oss påvirker kreativitet. Det kan være hvordan de fysiske rommene og læringsmiljøet er tilrettelagt og hvordan lærer/barnehagelærer opptrer (Haabesland & Vavik, 2000, s. 224).

De ytre faktorene er de fysiske rammene. Eksempel på dette vil være oppholdsrom inne, uteområdet og barnehagens regler. Selv om vi ser på den menneskelige faktoren som den viktigste, kan ikke betydningen av de ytre rammene undervurderes i form av hvordan det påvirker kreativ læring. Det fysiske miljøet kan bety mye for at barna vil oppholde seg der, og det at man har et positivt syn på for eksempel et rom, gir gode forutsetninger for å yte positivt. Det fysiske miljøet kan invitere til bruk ved hvordan det ser ut, hvordan det er organisert og hvordan det innbys til å bli brukt. For eksempel kan et "leserom" der det er stilt ut en rekke bøker, og det er gode plasser til å sitte og lese, være innbydende for mange. Det er selvfølgelig ikke garantert at det fysiske miljøet stimulerer til kreativ utfoldelse, men ved å gi gode forutsetninger øker man muligheten for positiv utfoldelse i det kreative (Haabesland & Vavik, 2000, s. 224-225).

Men den viktigste faktoren for barna vil være den voksne. Det er viktig at den voksne skaper et godt miljø med rom for utfoldelse av kreativitet og meninger. Som barnehagelærer er en av de viktigste oppgavene å gjøre barna trygge på seg selv, oppmuntre til kreativitet og anerkjenne barnas uttrykk. Det å stimulere barns skaperglede og motivere for utforskelse av egen kreativitet ser vi også at rammeplanen etterspør (Rammeplan, 2017). Det å skape et engasjement rundt det å holde på med kreative aktiviteter, og tilrettelegge for barnas mange uttrykk er viktig. Barn skal kunne få danne seg erfaringer og bli fortrolig med fagenes ulike uttrykksmåter, og dette gjøres i gjennom å tilrettelegge for en rekke varierte uttrykksformer innenfor kunst, drama og musikk (Moe, 2018, s. 146). Det er mer og mer vanlig i dagens samfunn at vi er resultatorienterte, også i barnehagen. Haabesland & Vavik (2000) skriver at Torrance mente at frykten for å feile kan virke som hemmende i arbeid med barns kreative atferd (s. 231). Fokuset på resultat, kan motvirke barnas kreativitet. Det er ikke målet om godt resultat som skal skape trygghet hos barn, de skal slippe å engste seg om det. Kreativitet og fantasi skal fremmes sier Torrance, og man skal verdsette kreativ tenkning og oppmuntre til å prøve ut det nye. Man må ha åpenhet overfor nye ideer og sørge for at barna får ressursene tiltrengt for å utnytte ideene sine. De voksne må oppmuntre barna til å skaffe kunnskaper og utvikle ferdigheter.

Ved å ha kunnskap om påvirkning kan barnehagelæreren tilrettelegge bedre for barns kreativitet og skapende prosesser (Haabesland & Vavik, 2000, s. 231).

2.2 Hvorfor og hvordan fortelle

En naturlig del av barnehagehverdagen er muntlige fortellinger. Det fortelles i samlingsstund, spontane fortellinger oppstår i samspillet mellom barn og voksne, eller man forteller om hva som skjedde i helgen. Muntlige fortellinger kan også være bakteppet og grunnlaget for leken. I tidlig alder lærer man hvordan historier skal struktureres, og den kan brukes for å underholde, utforske inntrykk, og flykte fra virkeligheten. Om man har et forhold til muntlige fortellinger eller ikke, flyter fortellinger fra både barn og voksne fritt i barnehagen (Olaussen, 2015, s. 67-68).

Alle kan lære seg kunsten å fortelle skriver Horn (2005,) når han skal forsøke å forklare fortelleren. Han skriver at det først og fremst handler om viljen til å forstå, og tilegne seg kunnskap og ferdigheter om virkemidlene som gjør at fortelleren evner å engasjere sitt publikum, og holde på det (s. 13). Det er ingen forteller, om det heller ikke er noe publikum. Han skriver at ikke alle fortellere trenger å være briljante, men at de må kunne formidle gleden det gir å fortelle og lytte til gode historier (s. 13). I dette kapitlet skal jeg gå nærmere inn på hvorfor og hvordan vi skal fortelle i barnehagen. Jeg skal også se på barn og voksne som publikum, og barns fortellinger.

2.2.1 Hvorfor bruke muntlige fortellinger i barnehagen.

Å ta i bruk muntlige fortellinger gir mulighet for kreativ utfoldelse, testing av tanker og perspektiver, og en måte å ufarliggjøre følelser eller erfaringer. Fortellinger skaper sammenheng og mening i tilværelsen skriver Aspeli (1996, s. 17). Fortellingen gjør at man sammen kan bevege seg innenfor en ramme av egne virkelighetsoppfattelse. Fortellingen utfordrer vår identitet og tilhørighet, og viser hvilke holdninger vi har og hvilke drømmer vi vil oppnå. Det gir mulighet for å forstå oss selv og andre. Derfor er det viktig at barn får et forhold til fortellinger, slik at dette blir et møtepunkt (Aspeli, 1996, s. 17).

2.2.2 Kreativitet som egenskap hos fortelleren

En av de egenskapene eller ferdighetene en forteller må besitte, er å ha evnen til å være skapende. Skal du bli en god forteller og klare kunsten å engasjere publikummet, er dette nødvendig. Horn (2005) skriver at Brian Way så på det slik at for å utvikle fantasi, må man ha muligheten til å bruke egne evner. Han mente individets utvikling kunne svekkes av å bli konfrontert for tidlig med ting andre hadde skapt. Dette var tidstypisk tenkning for årene etter andre verdenskrig, der det i dag har blitt mer balansert. I dag tror man at visse forutsetninger må ligge til grunn for å kunne være skapende. Det må være trygghet og aksept for å utforske ideer og skape spontanitet. En må møtes med interesse, og kritikk skal gis gjennom konstruktive tilbakemeldinger. “Kreativitet kan bare oppstå der det hersker en lekefull, utforskende atmosfære” (Horn, 2015, s.16).

Det er også grunnleggende å skaffe kunnskap og innsikt i det man skal formidle. Det krever at en bruker tid og innsats for å lære det en skal fortelle, og for at det skal fortelles på en måte som skaper begeistring hos publikum (Horn, 2015, s. 16).

2.2.3 Fortelle og opplesning

Det er en distinkt forskjell på å fortelle og å lese opp. Det enkle vil være å si at en forteller, ikke bruker bok eller manus, mens opplesning er å lese fra bok. Så enkelt er det ikke. Opplesning handler om at man tar en tekst, og leser den opp for noen som vil lytte, eller må lytte. Opplesning kan gjøres på god og dårlig måte, man kan være forberedt og klar, eller ikke forberedt i det hele tatt. Det er mulig å ta i bruk flere virkemidler for å skape en god leseopplevelse. Det er mulighet for oppleseren å være inne i teksten, og skape en opplevelse av samvær og kontakt i situasjonen (Horn, 2005, s. 19-20).

Fortellinger lever på en helt annen måte når fortelleren river seg løs fra teksten (Aspeli, 1996, s. 18). Videre skriver Horn (2005) at en fortelling er en helt annen måte å møte hverandre på. Han skriver at fortellinger bringer folk sammen og deler en opplevelse, og at man sammen skaper et univers som alle ser med sine “indre bilder”. Dette er med på å skape en felles leseopplevelse, samtidig som det gir rom for hver enkelt individs fantasi og meddiktning (s. 20).

2.2.4 Hvem er barn som publikum?

Aspeli (1996) skriver at en fortelling tilhører like mye lytteren som den gjør fortelleren. Man er ikke “offer” for det som fortelles, men medskaper i det som fortelles (s. 37). Olaussen (2015) skriver at fortellingen ikke fullbyrdes uten lytteren, og går ut i intet uten mottaker (s. 81). Det å lytte er frivillig, og en kan ikke tvinge noen til å lytte. Du kan tvinge en person til å sitte stille, men det betyr ikke at de blir med inn i fortellingens verden. Dette må skje av egen vilje (2005, s. 81). Det er viktig for dagens barn å lære seg å lytte. Vi som arbeider med barn har en stor oppgave i å utvikle barns empati, en egenskap som stadig flere betrakter som viktig (1996, s. 38). Det viktigste for barnet er ikke å eie eller ha fortellingen, men å være i den (1996, s. 41). Fortellingen berører oss på mange forskjellige plan, om det er vi selv som formidler, eller om vi lytter. Det er derfor viktig å gi gode forutsetninger for at fortellinger kan deles. Fortellinger kan være med på å skape “indre bilder”, og det er lytterens erfaringer fra virkeligheten som legger grunnlaget for dette. Historier berører og forsterkes dersom erfaringene er selvopplevd. Men for å skape “indre bilder” må fortellingen være relevant, og den må motivere både forteller og lytter. Fortellinger kan på denne måten sees på som “skapelsesprosesser”, der vi bruker erfaringer til å skape nye meninger og strukturer (Olaussen, 2015, s. 82).

2.2.5 Voksne som publikum til barns fortellinger

Vi voksne er barnas publikum når det er de som forteller. Voksnes innlevelse er noe av det viktigste når de er publikum. Aspeli (1996) skriver at innlevelse i barns språk og fortellinger, lek eller annet, innebærer at vi aksepterer det språklige universet vi inviteres inn i, selv om det innebærer at vi mer eller mindre avviker fra vårt eget språk på mange områder (s. 39). For å lytte er vi er nødt til å løsrive oss fra våre egne planer og strukturer, og forsvinne inn i øyeblikket, leken eller fortellingen med barna (1996, s. 39). Om vi ikke lytter etter barnas uttrykk, blir det vanskelig å komme i dialog med barna. Når vi sier «lytte» er dette mer enn å bare høre. Å lytte er å leve seg inn i barnas verden, og se den fra deres side. All utvikling skjer i relasjon til andre mennesker. Vi beskriver barnet, men ikke hva vi selv bidrar med. Vi er nødt til å lytte for at barnet skal ønske å uttrykke seg om hva de føler og forstår. Det som skjer om vi ikke lytter, er at mye informasjon går tapt, noe som er nødvendig for å utvikle pedagogikk rundt barnets opplevelse og forståelse av virkeligheten. Vi må bygge den kunnskapen barnet har, ellers blir den løsrevet og uten sammenheng (Aspeli, 1996, s. 39).

2.2.6 Barns fortellinger

Det er viktig at barn får mulighet, tid og rom for å fortelle sine egne fortellinger. De fleste trenger oppmerksomhet og støtte, og den voksne må interessere seg for det barnet forteller. Som lytter må man lytte med hele seg, noe som kan være vanskelig og krevende. Voksne må være ordentlig interessert i det barnet vil fortelle, og det krever god innsikt og sterk innlevelse fra den voksne, både i selve barnet og barnets fortelling (Horn, 2005, s.130).

I barns lek og fortellinger mangler gjerne de klassiske strukturene vi ser i voksnes fortellinger. Barns fortellinger er kontrollert av impulser og spontanitet, noe som gjør det vanskeligere å følge historien. For voksne kan dette være vanskelig å sette seg inn i, på grunn absurditeten barns lek kan medbringe, og måten man bryter konvensjoner på. Men til tross for det, beholder barnet spontaniteten og oppriktigheten, selv om det narrative ikke alltid er på stell. Vi må huske å ikke alltid stille krav til narrativet i barns fortellinger, fordi i motsetning til voksne klarer ikke barnet alltid å skille mellom hovedlinjen og sidehendlingene i historien. Det er sjeldnere en rød tråd å følge gjennom det barna forteller (Horn 2005, s. 130).

En måte å tilrettelegge barns fortellinger på er å lage "kollektivfortellinger". Dette er en måte å utvikle sosiale relasjoner på gjennom å skape fortellinger. Det kan også være med på å utvikle fortellerlyst og kreativitet. Horn (2005) beskriver en rekke leker og metoder man kan bruke. Man kan ha fortellinger som har utgangspunkt i figurer, et bilde eller rekvisitter, og fortelle ut fra det. Den som leder an kan stille spørsmål om hva som skjer på bildet, eller hvordan rekvisittene brukes. En metode som også er brukt for barn som er usikre eller ikke kommer på noe er "jeg forteller din historie". Da stiller lederen spørsmål som hjelper barnet, og sammen forteller de historien (s.133). Jeg har selv brukt en variant av denne, der jeg har begynt å fortelle en historie, og spør barna om å fylle inn personer som er med, steder vi skal reise, eller hinder på veien i reisen.

2.3 Å tilrettelegge for gode muntlige fortellinger

Som skrevet i 2.6, er det viktig at barn får mulighet, tid og rom til å fortelle sine egne fortellinger. Hvordan legger vi til rette for at barn skal få gode opplevelser med å bli fortalt for, og fortelle selv?

Gjems (2018) skriver at barnehagepersonalet har en viktig rolle som formidlere av barnelitteratur. Både i form av at de er høytlesere, men også at de er samtalepartnere for barna rundt bøker (s. 61). Dette kan man si gjelder for andre muntlige fortellinger i barnehagen også. Det å ta seg tid til, og skape tid for å fortelle i barnehagen blir derfor viktig. Videre skriver Gjems (2018) at Sandvik gjorde en undersøkelse blant barnehagelærere, og fant ut at mange gjerne leser for barn hver dag. Derimot var det hovedsakelig kun for de barna som ba om å bli lest for. Barn som sjeldent eller aldri blir lest for hjemme, får gjerne ikke de erfaringene med lesestund som andre. Det kan føre til at de sjeldnere spør om å bli lest for i barnehagen (s. 62). Dersom kulturen for fortellinger og lesing er god, vil det være med å påvirke barnas entusiasme rundt forteller- eller lesestund. Gjems (2018) skriver at Heath understreker barn som mer positive i møte med lesestunder, dersom det å bli lest for er noe de er vant med. Dette kan resultere i at de oftere spør om å bli lest for (s. 62).

Det er også viktig å tilrettelegge det fysiske rommet til forteller- eller lesestund. Olaussen (2015) skriver at en fortellerstund gir rom for fortellinger fysisk, men også i betydningen av hva som skjer mellom forteller og lytter (s. 71). Hun skriver videre om hvordan fortellerens fysiske rom kan være hvor enn det passer. Det kan være rundt matbordet eller ute på lekeplassen, osv. I fortellingens rom er det fortellingen selv som gir liv eller form til selve rommet (Olaussen, 2015, s. 71).

3.0 Metode

I dette kapittelet skal jeg forklare bruk og valg av metode. Metode er ifølge Bergsland og Jæger (2018) fremgangsmåten og teknikkene man benytter seg av for å få svar på det man ønsker å undersøke (s. 66). I dette kapittelet begrunner jeg bruk av metode, utvelgelse av informanter til prosjektet, og gjennomføring av intervjuene. Jeg skal redegjøre for metoden intervju, og hvordan datamaterialet i intervjuene er analysert. Til slutt skal jeg rette et kritisk blikk til metoden, og ta for meg de etiske retningslinjene som har blitt tatt hensyn til.

3.1 Valg av metode

Metoden man bruker i et forskningsprosjekt forteller om hvilken fremgangsmåte man har brukt for å innhente datamateriale og kunnskap på (Bergsland & Jæger, 2018, s. 66). Metode har to ulike hovedtyper, kvalitativ og kvantitativ metode. Ved bruk av kvalitativ metode skriver Thagaard (2018) at det gir grunnlaget for dypere og intensive analyser av de fenomenene vi undersøker (s. 12). Kvalitativ metode går mer i dybden for å undersøke, og legger vekt på opplevelser og meninger en ikke kan feste ved bruk av statistikk. Kvantitativ metode har mer fokus på nettopp disse statistikkene, tallene og andre målbare enheter (Bergsland & Jæger, 2018, s. 66-69).

Med dette som bakgrunn valgte jeg den kvalitative metoden intervju. Dette fordi at intervjuet gir en god mulighet for innsamling av kunnskap, meninger og erfaringer informanten har om dette temaet. Problemstilling jeg har utarbeidet kan ikke besvares med statistikk, og krever en kvalitativ tilnærming. Intervjuet gir meg muligheten til tilegne god kunnskap og erfaring som gir god innsikt i muntlig formidling i barnehagen.

3.2 Intervju

Intervjuet er den mest brukte kvalitative metoden ifølge Thagaard (2018, s. 91). I løpet av mine år her på Dronning Maud har jeg hatt flere muligheter til å utføre intervju, dermed lå intervjuet naturlig for meg. Jeg har både prøvd ut intervju med barn og voksne, strukturerte og ustrukturerte. Intervjuets oppgave er å få svar og informasjon knyttet til problemstilling,

og Larsen (2017) skriver at når en person intervjues, er dette for å få innsikt i personens erfaringer og meninger (s. 98).

Jeg bestemte meg tidlig for at jeg ønsket å ha et semistrukturert intervju. Denne intervjuformen er den metoden som er mest brukt i et kvalitativt intervju, og den skal gjøre det enklere for informant og forsker å ha en samtale. Jeg utformet en intervjuguide med en rekke åpne spørsmål. Jeg lagde overordnede spørsmål som også ga rom for oppfølgingsspørsmål. Oppfølgingsspørsmål gir mulighet for at informanten kan presisere hva hun/han mener (Thagaard, 2018, s. 96). Metoden medfører fleksibilitet i form av at man kan utdype spørsmålene der det skulle være behov for utbredelse. Semistrukturerte intervju gjør også at man ikke behøver å forholde seg til rekkefølgen spørsmålene stilles i, og det kan være med å skape bedre flyt i samtalen (Larsen, 2017, s. 99).

Intervju krever en god del forberedelser. Jeg prøvde å unngå lukkede spørsmål, da disse gir lite pålitelig informasjon. Larsen (2017) skriver at en kan få mer informasjon ved å bruke åpne beskrivelser, f.eks: «Hvordan vil du beskrive...» (s. 102). Tveiten (2019) skriver at åpne spørsmål stimulerer til refleksjon og bevisstgjøring i større grad enn lukkede spørsmål (s. 119). Om jeg utformet et lukket spørsmål, ble det lagt oppfølgingsspørsmål for å få utdypet hvorfor informanten mente akkurat det. Jeg ønsket også å være subjektiv, og ikke la mine egne tanker og meninger skinne igjennom ved for ledende spørsmål.

3.3 Informanter

I løpet av utdannelsen her på Dronning mauds har vi fått muligheten til å være i praksis i barnehager tre ganger. I tillegg til å ha jobbet i barnehager før jeg startet utdanningen, har det gitt meg bekjentskap med flere ansatte i barnehagen. Her har jeg fått høre mye kunnskap og erfaringer om temaet, og ønsket derfor å intervju noen innenfor barnehagen. Oppgaven baseres på intervju med to pedagogiske ledere fra ulike barnehager. Informantene til oppgaven ble valgt strategisk. Dalland (2018) skriver at når man velger strategisk, velges informantene fordi man tror de kan fortelle noe om det forskeren ønsker å undersøke (s. 57). Jeg valgte ut ifra dette, men også etter at jeg hadde en relasjon til informanten. Jeg ønsket at vi skulle ha en god samtale rundt temaet, og ved at vi allerede hadde en relasjon ble det

enklerer for oss å ha en dialog, fremfor at det skulle bli en ren utspørring. Dette reflekteres mer over valg av informanter under metodekritikk.

Etter bekreftelse på når vi kunne gjennomføre intervjuene, sendte jeg ut intervjuguide og samtykkeskjema til informantene. Intervjuguiden ble sendt ut på forhånd slik at informantene hadde mulighet til å forberede seg. De ble også informerte i etterkant om muligheten for å få transkribering av intervjuet, i tilfelle det skulle forekomme misforståelser.

Informantene har fått navnene "Informant 1" og "Informant 2" for å opprettholde personvern. Informant 1 er utdannet som barnehagelærer med spesialisering i organisasjon og ledelse. H*n har vært pedagogisk leder i sin nåværende barnehage i nesten 15 år, og har også jobbet innenfor skole i 4 år.

Informant 2 er utdannet barnehagelærer med spesialisering innen organisasjon og ledelse. H*n fordypet seg i norsk med barnelitteratur. H*n har også kommunal lederutdanning og har jobbet som pedagogisk leder i over 20 år.

3.4 Gjennomføring av intervju

Til intervjuet valgte jeg å ikke benytte meg av lydopptaker. Dette er på bakgrunn av at DMMH valgte å ikke gå inn for at man trengte å søke NSD i år.

Det første intervjuet ble gjennomført over nett, mens det andre ble gjennomført i person.

Under det første intervjuet noterte jeg selv underveis i samtalen, mens til det andre intervju valgte jeg å benytte meg av en venninne som notere for meg. Dette krevde at jeg var observant under det første intervjuet for å få med meg alt, og notert ned underveis. å benytte meg av noen som noterte for meg i det andre intervjuet, gjorde at jeg kunne konsentrere meg fullt og helt om informanten og intervjuet.

Det første intervjuet ble gjennomført over nett. H*n hadde ikke rukket å få lest igjennom intervjuguiden, men vi fikk likevel en god samtale, der informanten måtte ta mye på stående fot. Jeg forsto etter det første intervjuet at det ble vanskelig å være 100% med i samtalen mens jeg også noterte, og hentet derfor inn ekstern hjelp som notere for meg underveis, samtidig som jeg fylte inn etterpå.

Det andre intervjuet ble gjort i person, og i rolige omgivelser som gav oss muligheten til å ha en god samtale. Samtidig kunne jeg være 100% med i samtalen siden noen noterte for meg.

Informanten hadde lest gjennom intervjuguide og forberedt seg, men ikke i stor grad. Informanten mente dette ville gi mer rom for spontane svar, og refleksjon.

3.5 Metodekritikk

Bergsland og Jæger (2018) skriver at ingen metode feilfri, og det er derfor viktig å være kritisk til valg av metode (s. 80). Det er viktig å reflektere over hvordan datamateriale er innhentet og strategi for innsamlingen. Jeg har valgt å bruke kvalitativ metode i oppgaven, men det er positive og negative sider ved bruk av denne metoden. Ved bruk av begrepene reliabilitet, validitet og generalisering skal jeg forsøke å rette et kritisk blikk til bruken av den kvalitative metoden.

Reliabilitet blir ifølge Bergsland og Jæger (2018) knyttet til spørsmålet om troverdighet. Hvordan er datamaterialet samlet inn, og hvor troverdig er det (s. 80). Thagaard (2018) skriver også hvordan en kritisk vurdering av prosjektet, gir pålitelighet og tillit til at utførelsen av prosjektet er god (s. 187). Jeg retter derfor et kritisk blikk til min relasjon til informantene. I tillegg rettes et kritisk blikk til faktum at informantene fikk intervjuguiden på forhånd. Min relasjon til informanten gjør at min dømmekraft til hva informanten forteller kan være kompromittert. Det kan også gå andre veien ved at informantene forteller det de tror jeg vil høre, istedenfor å komme med meningene de faktisk har. Dette er også et valid poeng i forhold til intervjuguiden. Det at informantene hadde mulighet til å forberede seg, og hadde muligheten til å finne "riktig" svar på forhånd, gjør at reliabiliteten kan være svekket. Samtidig hadde jeg tiltro til at informantene ikke ville ha gjort dette, og at det de fortalte samsvarer med praksisen de utøver i barnehagen.

I forbindelse med intervjuet sendte jeg ut et samtykkeskjema. Dette var for å innhente informert samtykke fra deltakerene, og for å informerte om innholdet i forskningsprosjektet. En utfordring med informert samtykke kan imidlertid være at det alltid vil være begrensninger på hvor mye informasjon vi kan oppgi om prosjektet. Dette er en spesiell utfordring ved kvalitativ forskning. Om detaljene opplyser for godt om hva prosjektet inneholder, kan deltakeren påvirkes av dette (Thagaard, 2018, s. 23).

Validitet er ifølge Thagaard det teoretiske ståstedet som legger grunnlaget for tolkningene og konklusjonene vi kommer frem til (2018, s. 189). Hvor relevant og gyldig er datamaterialet jeg har innhentet for å få svar på min problemstilling? Ved bruk av intervju som innsamlingsmetode, har man muligheten til å rette opp i eventuelt missforståelser. Om jeg har hørt feil eller mistolket det som har blitt sagt, kan dette enkelt rettes opp. Informanten kan da også utdype det som er sagt, og forklare hva de mener.

Avslutningsvis handler generalisering om overførbarhet. Vi stiller spørsmål om tolkningen er relevant i andre sammenhenger, og Gobo hevder at betydningen av sosiale praksiser legger grunnlaget for om det er overførbarhet (Thagaard, 2018, s. 193-194). I prosjekt er det brukt informanter fra kun to barnehager, og selv om dette kanskje ikke er representativ for hele Norge, kan tolkningene fortsatt gjelde i andre sammenhenger. Målet ved en kvalitativ studie handler ikke om å generalisere de resultatene man kommer frem til, men å gi rike beskrivelser av det som er studert (Bergland og Jæger, 2018, s. 80).

3.6 Etske retningslinjer

Thagaard (2018) skriver om hvordan det av alle forskere i vitenskapelig virksomhet kreves at man forholder seg til etiske prinsipper (s. 20). Forholdet mellom forsker og deltaker innebærer at det stilles krav til forskerens etiske ansvar, og særlig innenfor forskning som innebærer personopplysninger knyttes det spesielle etiske utfordringer.

Videre skriver Thagaard (2018) om at utgangspunktet for alle forskningsprosjekt, er at forskeren må innhente deltakerens informerte samtykke (s. 22). Forskeren er nødt til å gi tilstrekkelig informasjon om hva det skal forskes på, og hva det innebærer å delta i forskningen (Thagaard, 2018, s. 22-23). Dette gir grunnlag for om deltakeren de ønsker å delta i forskningsprosjektet. Om de har vurdert seg frem til at de ønsker å delta, må de gi samtykke. Dette samtykket presiserer NESH at må være "fritt, informert og uttrykkelig." (Thagaard, 2018, s. 23). Det er respekten for individets råderett som danner prinsippet om informert samtykke, og det gir den enkelte personen kontroll over hva som skal deles med andre når det gjelder opplysninger om en selv (2018, s. 23).

Derfor sendte jeg på forhånd ut samtykkeskjema som i formerte om hva å delta i prosjektet ville innebære, og hvordan jeg skulle sikre deltakerens personvern ble ivaretatt. Dette underskrevet informantene i forkant av intervjuene.

For at informasjonen jeg samlet inn om informantene skulle forbli konfidensiell, har informantene fått fiktive navn i oppgaven. På den måten overholdes informantenes personvern, noe som er essensielt for forskningsetikken.

3.7 Analyse av data

Analyse handler om å redusere datamengde, og velge ut informasjon som er relevant for forskningsprosjektet, og fjerne det som ikke er relevant for problemstillingen. Det foregår under hele forskningsprosessen i kvalitative studier. Siktemål for noen kvalitative studier vil være å finne fram til en helhetlig forståelse av spesifikke forhold (Larsen, 2018, s. 110). Før begynnelse av analyse var jeg nødt til å gå gjennom datamaterialet som var innsamlet. Dette for å få en oversikt over datamaterialet. Analysen startet effektivt under intervjuene, da jeg noterte underveis i det første intervjuet. Her måtte jeg skrive og trekke ut de viktige opplysningene under selve intervjuet, og senere fylle ut og formulere setningene på en måte som gjorde de mer forståelige, samtidig som informantenes subjektivitet rundt svarene ble bevart. Jeg gikk igjennom intervjuet flere ganger i etterkant, for å kunne fylle ut så godt og detaljert som mulig. Etter å ha fylt ut intervjuene, ble de sendt til informantene. Her kunne de se om intervjuene reflekterte deres ord, og eventuelt rette opp i misforståelser.

Etter å ha fått bekreftelse fra informantene om intervjuene, startet jeg med fremgangsmåten koding. Dette er en av de mest vanlige fremgangsmåtene i kvalitativ analyse (Thaagard, 2018, s. 153). Koding vil si at jeg leste over intervjuet flere ganger, og notere med farger de ordene og setningene som skilte seg ut i temaer som kan stå for selv, eller trenger flere svar for å bygge opp et annet. Intervjuene ble så skilt fra hverandre, før jeg satt begge informantenes svar i perspektiv, og trakk ut det som er mest relevant for begge. Underveis skrev jeg kommentarer og refleksjoner rundt funnene, som ga de mer mening (2018, s. 153-154). På denne måten ble det fastere og mer ryddig struktur over datamaterialet, noe som ville gagne seg inn i drøftingsdelen.

4.0 Innledning til funn

I denne delen skal jeg redegjøre for funn i intervjuene. Funnene har jeg delt inn i 4 deler, der jeg presenterer funn av informantenes bruk, forutsetninger, utfordringer og hvordan historiefortelling kan være med å øke kreativitet.

4.1 Bruk

I bruken av historier og spontan fortellinger, redegjør informantene for hvordan de oftest forteller rundt samlingsstund og rundt måltider. Da går det i fortellinger, egne opplevelser og historier barna har vært med på å lage. Informant 2 sa de brukte mye bøker og litteratur når de skulle fortelle, på eget og barnas initiativ. H*n sa det var viktig å leve seg inn i fortellingene, og bruke seg selv når man forteller. Dette for å fenge barna, og gjøre de interesserte. H*n sa de stadig diktet opp historier sammen med barna. De skrev ned historiene, og lagde tegninger som de hang opp i barnehagen. Informant 1 sa dette var noe de sjeldent fikk til, og burde være flinkere på. Informant 1 forklarte også at noen historier henger man seg mer opp i enn andre, og at dette gir rom for å videreutvikle historiene/eventyrene, som de hadde gjort i barnehagen til informant 2 ved å tegne til historiene også.

De hadde i barnehagen til informant 2 et “stillerom” dere de tilrettela for lesing og fortelling. Men noen ganger hadde de ikke nødvendigvis fokus på å alltid lage eller dikte en fortelling, men heller prate, lytte, og være sammen.

Informant 1 fortalte at de låner en del bøker fra biblioteket, og at de er på fortellerstunder der. De hadde også begynt med samlingsstunder der de eldste barna fikk lov til å lede samlingsstundene selv. Her fikk barna lov til å fortelle fra bøker eller spontant, og velge sanger de hadde kjennskap til.

Begge informantene ønsket at de hadde mer tid til historiefortelling i barnehagen, og at de ikke fikk planlagt så godt som de ville. Informant 2 sa at “Hverdagen tar oss”, og refererte til at det i barnehagen skjer mye hele tiden, og at fokuset heller blir på noe annet. Informant 2 ønsket at de hadde mer tid fordi dette var noe h*n virkelig brant for, men at det ikke alltid var mulighet for det. Informant 1 skulle også ønske at de hadde mer tid, men at prioriteringene i deres også var annerledes.

4.2 Forutsetninger

Begge informantene mente at det var to viktige forutsetninger som lå til grunn for god historiefortelling, og skapelse av spontane fortellinger. Tid og rom. Begge informantene sa de ønsket at de hadde bedre tid, men at prioritering av historiefortelling ble borte i sammenligning med andre ting i barnehagen. Informant 2 mente at den mer tradisjonelle barnehagehverdagen er på vei bort, og at aktiviteter som å lese, fortelle og male har blitt byttet ut. Dette mente h*n at var med å hindre kreativitet, fordi man ikke får gjort dette nok i barnehagehverdag. Begge mente derimot at man må ta seg tid til å lage historier med barna når ønsket var der. Informantene påpekte viktigheten av å oppmuntre og ta barnas ønsker på alvor.

Det å ha rom var også en viktig forutsetning mente informantene. De sa at gode rom oppmuntrer til å lese, fortelle og snakke med de voksne. Informant 2 nevnte at de hadde et "stillerom" der det var kultur for dette, men at de måtte dele dette rommet med to andre avdelinger. Begge nevnte at de også hadde mye bøker i barnehagen, og informant 2 sa at h*n la fokus på å stille ut bøker, og variere på hvilke som var stilt frem for å skape variasjon.

4.3 utfordringer

Informantene sa at det var mange utfordringer i arbeidet med å fortelle og lese. De mente at tid og rom var en viktig forutsetning, men de mente også at det var en utfordring med å finne tid og prioritere. Informant 1 sa at IKT var en av de nye "konkurrenten" til historiefortelling. H*n sa at de brukte mye nett, og at filmen har tatt mer og mer over. H*n var kritisk til bruken av det i barnehagen, men at det kom veldig ann på hvordan det brukes. H*n syntes at det til tider kunne bli litt lettvinnt. H*n mente at barn ikke lener seg inn i fantasiverden på samme måte som de kanskje gjorde før, fordi tv og film gir de svarene. De blir ikke like selvstendige og løsningsorienterte, igjen fordi at tv/film gir de svarene de trenger, og de trenger ikke tenke selv. Muntlige fortellinger derimot gjør at barna må skape egne bilder i hodet, og selv visualisere hvordan ting er/ser ut. Informant 2 er også inne på dette, der h*n mener at det er vanskeligere for barn med det h*n kaller "fri fantasi". H*n mener at barn nå til dags er opphengt i det de ser på tv, og at man i lek skal ha alt på "rett" måte, som i filmen/serien. Dette gjør at de blir redde for å si "feil", og dette er med på å hemme kreativiteten og

fantasien til barna. De er "redde for å la seg rive med" sa h*n.

4.4 Øke kreativitet

Informantene mente begge to at fortellinger er med på å gi mange inntrykk hos de forskjellige barna, som igjen fører til mange forskjellige uttrykk. Det er ikke noe fasit på en fortelling, og det gjør at barna blir nødt til å tenke mer selv. Det barna sitter igjen med å ha lest en bok, eller blitt fortalt en fortelling, gjør noe med kreativiteten deres. Ved muntlige fortellinger må de lage "bilder i hodet" og visualisere selv hvordan ting er/ser ut. Det er ingen fasit på hvordan ting ser eller høres ut, og man kan etter egne erfaringer tenke hvordan det ville blitt.

Informant 1 sa at det handler om gi barna ting som gir de inntrykk, så de kan uttrykke seg. De trenger å få inspirasjon fra noe. Historier og bøker er en fin måte å gi barna inspirasjon til lek og lage ting(tegne/male). Det gir de også inspirasjon til å lage historier og dikt sammen med de voksne.

Informant 2 forklarte at det beriker leken i forhold til at det blir mer "fri fantasi" hos barna, og at man ikke alltid trenger å leke noe man har sett eller lest(barne tv/bok). De må leke og skape selv. Informant 2 mente at det inspirerer til kreativitet når man ikke har noe fasit på noe, og at det alle sier og bidrar med er rett. Barna blir nødt til å tenke mer selv, og finne ut ting underveis som de leker.

Begge informantene mente at kreativiteten hos barna vil øker når de blir vant med historiefortelling. Både det å bli fortalt og lest for, men og når de er med å skape selv. De mente at når barna kjenner mestringsfølelse, så er dette med på å bidra til at man vil gjøre det mer, og at det gir glede å skape noe selv.

Begge informantene sa at de hadde latt barna selv få lov til å lede samlingsstunder. Informant 1 forklarte hvordan h*n tok barna til side dagen før eller den aktuelle morgenen, og forberedte de på at de kunne få lede. Her fikk barna lov til å fortelle, eller bestemme sanger som skulle synges. Barna ble oppmuntret til å fortelle ut i fra seg selv, eller lese i fra en bok. Informant 1 forklarte at noen barn hadde brukt bøker til å fortelle ut fra. Det var ofte at barnet kjente fortellingen fra før, men at de ikke kunne lese, så de fortalte fortellingen med egne ord. Her mente informanten at barna bruker den kompetansen de har i fortellerkunsten til leken.

Den andre informanten sa at de hadde noe lignende hos de, men da heller sang som barna hadde diktet selv. De voksne var også opptatt av å oppmuntre til slike “forestillinger” og fremføre for andre. Informanten mente at dette ville styrke barnas selvfølelse og selvsikkerhet.

5.0 Drøfting av funn

I dette kapittelet skal jeg drøfte funnene gjort i henhold til teori fra teorikapittelet. For å drøfte problemstillingen har jeg valgt å dele kapittelet inn i tre deler: Å skape kultur som oppmuntrer til muntlige fortellinger, Hvordan jobbe med muntlige fortellinger for å dyrke kreativitet og Hvordan barn viser sin kreativitet ved å skape.

5.1 Å skape kultur som oppmuntrer til muntlige fortellinger

Rammeplanen for barnehager fastslår i fagområdet Kunst, Kultur og Kreativitet at:

“Barnehagen skal legge til rette for samhørighet og kreativitet ved å bidra til at barna får være sammen om å oppleve og skape kunstneriske og kulturelle uttrykk” (Utdanningsdirektoratet, 2017, s. 50). Barnehagen skal tilrettelegge for videreutvikling av barns fantasi, og gi rom for og støtte opp om barnas inntrykk og uttrykk i møter med kunst og kultur.

Informantene var samstemte om at de viktigste forutsetningene for å kunne skape gode opplevelser med historiefortelling og diktning av historier var tid og rom, samt hvordan man formidler til barna med tanke på alder og mottakelighet.

Jeg skal nå drøfte hvordan barnehagen kan skape en god kultur for muntlige fortellinger, ved å tilrettelegge for tid og rom, og i måten man formidler til barn i barnehagen.

Olaussen (2015) mener at historiefortelling er en naturlig del av barnehagehverdagen (s. 67). Det gir muligheten for kreativ utfoldelse, testing av tanker og perspektiver. Det er og en måte å ufarliggjøre ulike følelser eller erfaringer skriver Aspeli (1996, s. 17). Begge informantene mener det er viktig med fortelling i barnehagen, men at det blir bortprioritert for å fokusere på noe annet som friluft eller IKT. Informant 2 mente at den tradisjonelle barnehagehverdagen var på vei bort, og at dette var med på å hemme kreativitet og fantasi hos barna.

Jeg mener derfor at kulturen man skaper for å fortelle og skape historier er viktig. Moe (2018) skriver at kreativitet er noe alle mennesker besitter, og at vi kan se på det som “en “muskel” som må trenes og holdes ved like gjennom oppmuntring, stimulering og tilrettelegging av kreativ virksomhet” (s. 129). Igjennom å skape en kultur i barnehagen for muntlige fortellinger, tilrettelegger man for at kreativitet blir stimulert, og oppmuntrer til kreativ utfoldelse ved å fortelle og skape fortellinger med barna.

Moe (2018) sier også at en av de viktigste faktorene for barna er nettopp de voksne, og at den voksne er med på å skape et godt miljø for kreativ utfoldelse. Barnehagelæreren må oppmuntre og anerkjenne barnas uttrykk, gjøre de trygge på seg selv, og motivere barna for å utforske sin egen kreativitet (s. 146). Barn må få danne seg opplevelser med ulike kunstneriske uttrykk, og dette mener også informantene vil være med på å skape kreativitet. Begge informantene mente at når barn blir vant med historiefortelling, øker lysten til å delta i historiefortelling og skape historier selv, og dette kommer jeg tilbake til i 5.2 og 5.3.

Som nevnt mente informantene at en viktig forutsetning var rom. Olaussen (2015) sier at det fysiske rommet kan være hvor som helst, men at fortellingen selv kan gi rommet liv eller form (s. 71). Haabesland & Vavik (2000) sier at det fysiske miljøet kan ha mye å si for at barna ønsker å oppholde seg der. Det å ha plass til å fortelle, samt det å ha gode plasser som er tilrettelagt for fortelling og/eller lesing. Det å ha et positivt syn på et rom kan være en god forutsetning for å yte positivt. At rommet invitere til bruk ved hvordan det ser ut, hvordan det brukes, eller hvordan personalet oppfordrer til bruk av rommet, kan være gode forutsetninger for at barna får et positivt syn på rommene i barnehagen. Et rom med synlige bøker og gode sitteplasser kan være innbydende for barna. I tillegg kan barnehagens kultur bidra til lese- og fortellingsglede. Det fysiske miljøet garanterer ikke kreativ utfoldelse, men gode forutsetninger for å stimulere barns uttrykk øker muligheten for positiv og kreativ utfoldelse (2000, s. 224-225).

Gjems (2018) skriver at barnehagepersonalet har en viktig rolle som formidlere av barnelitteratur (s. 61). Derfor er det viktig at de ansatte i barnehagen tar seg tid og skaper tid til å fortelle og skape med barna. Barn som ikke blir lest for, deler ikke de samme erfaringene om å lese inn i en lese- eller fortellerstund. Informantene poengterte flere ganger at de ønsket å fortelle og lese mer i barnehagen, men at de ikke fant tid til det. Men å finne tid er viktig for å bygge barnas glede rundt fortellinger og lesing. Barn som sjeldent eller aldri blir lest for

hjemme, får gjerne ikke de samme erfaringene med lesestund som andre barn kanskje har tilegnet seg. Det resulterer i at barna sjeldnere spør om å bli lest for i barnehagen (Cunningham & Zibulsky, 2011; Heath, 1982)(2018, s. 62). Dersom det er en god kultur i barnehagen for fortellinger og lesing, kan det påvirke entusiasme rundt forteller- eller lesestund hos barn. Om man velger å bortprioritere fortelling i barnehagen, vil dette være med på å hindre barnas inntrykk om det å fortelle. Gjems (2018) skriver at Heath understreker barn som mer positive i møte med lesestunder når de er vant med det, noe som resulterer i at personalet får hyppigere forespørsler om å fortelle eller lese (s. 62). Om man i barnehagen setter av tid, og prioriterer arbeidet med fortelling og lesing, vil det bidra til at barnas initiativ og positivitet rundt fortellinger styrkes.

Informant 2 mente at det var viktig med innlevelse når man forteller for å fenge barna. Dette mener jeg er en viktig egenskap å ha når man forteller. Om en historie eller fortelling skal engasjere lytterne, må fortelleren klare å formidle på en måte som gjør at publikum føler at de er med i fortellingen. Aspeli (1996) skriver at det viktigste for barnet ikke er å eie eller ha fortellingen, men å være i den (s. 41). Fortellinger skal være med på å gi lytterne indre bilder, og det blir vanskelig om ikke fortelleren ikke klarer å formidle på en måte som engasjerer lytterne. Horn (2005) skriver at alle fortellere ikke nødvendigvis må være briljante, men de må kunne formidle gleden av å fortelle og lytte til gode historier (s. 13). Dette ligger sentralt for historiefortellingen mener jeg. Alle kan å lese fra en bok eller fortelle en historie de har hørt mange ganger, men for at man skal engasjere og holde på publikummet må man kunne formidle på en interessant og morsom måte som gjør at man får med seg publikummet.

5.2 Hvordan jobbe med muntlige fortellinger for å dyrke kreativitet

Informantene mente at kreativiteten hos barn vil øke når de blir vant med å delta i historiefortelling som lyttere og medskapere. De mente at når barna får kjenne på mestringsfølelse i forhold til historiefortelling, så vil det bidra til at de får lyst og glede av å skape. Aspeli (1996) mener at muntlig fortelling gir muligheten for kreativ utfoldelse og testing av perspektiver og erfaringer (s. 17). Dette kan også sees i lys av det Csikszentmihalyi mente. Moe (2018) skriver at Csikszentmihalyi mente at det å være kreativ innebærer at man klarer å bruke kunnskapen og ferdighetene man har til å skape noe (s. 138-139). Derfor er

måten man arbeider med muntlig fortellinger i barnehagen på vesentlig for barnas utbytte. Men hvordan kan man arbeide for dette?

Det første jeg vil rette fokus mot er hvordan man forteller. Horn (2005) sier at alle kan lære seg å fortelle, men at det handler om viljen til å forstå og tilegne den nødvendige kunnskapen og ferdighetene til å engasjere publikum (s. 13). Når man forteller til barna, leser man opp eller forteller man? Her er det en klar forskjell. Leser du opp, har du en tekst du forholder deg til, mens ved fortelling river man seg løs fra teksten. Det er gode måter å lese opp på også. Opplseren har mulighet til å bruke mange av de samme virkemidlene som fortelleren, og kan forberede seg godt inn mot det som skal leses. Begge informantene sa at de brukte mye bøker i barnehagen, og at å være kjent med innholdet i bøkene hadde mye å si for formidlingen. Horn (2005) sier at opplseren har mulighet til å være inne i teksten, og skape en opplevelse av samvær og kontakt i situasjonen (s. 19-20).

Det å fortelle mener Aspeli (1996) gir en helt annen måte å møte hverandre på når man river seg løs fra teksten (s. 18). Videre skriver Horn (2005) at fortellinger bringer folk sammen om å skape et univers der man sammen dikter og gir rom for hver enkelts fantasi i diktningen. Alle er med på å skape en felles leseopplevelse, og man kan se fortellingen med sine "indre bilder" skapt på bakgrunn av egne opplevelser og erfaringer (s. 20).

Å skape engasjement mente informantene er en viktig forutsetning for hvordan barna oppfatter det å fortelle, og være med på å fortelle selv. Derfor må det tilrettelegges for jevnlig muligheter for barn som medskapere i historiefortelling og for å lage historier på egenhånd. Informant 2 sa at de stadig lagde spontane historier med barna, mens informant 1 sa at de gjorde det mer sporadisk. Horn (2005) skriver at barn trenger støtte og oppmerksomhet fra de voksne i dette arbeidet, og at de voksne er nødt til å vise genuin interesse for det barna forteller. Det krever at den voksne har god innsikt og sterk innlevelse i selve barnet og barnets fortelling (s. 130). Den voksne som publikum er viktig når barnet skal være med å skape eller skape fortellinger på egenhånd. Ved å lytte skriver Aspeli (1996) at vi hjelper barnet å få fatt på seg selv, og om vi lar være å lytte neglisjerer vi barnet uttrykk, og gir slipp på informasjon om barnet (s. 39). Når man skal lytte krever det mye mer enn å bare høre etter, man må leve seg inn i barnets verden, og forsøke å forstå den. Den voksne er nødt til å forsøke å bygge barnets kunnskap, ellers blir den uten sammenheng (Aspeli, 1996, s. 39).

Informantene mente at fortellinger er med på å gi mange inntrykk hos barn, som igjen fører til forskjellige uttrykk. I en fortelling er det ingen fasit, noe som gjør at barna blir nødt til å tenke mer selv. De var samstemte i å mene at det barna sitter igjen med etter en fortelling, gjør noe med kreativiteten deres, og at når barna selv er medskapere vil det øke kreativitet. I motsetning til voksne kan man ikke alltid stille krav til narrativet når barn forteller, fordi de har større problemer med å skille handlingene i historier. I barns historier ser vi sjeldnere en rød tråd man kan følge skriver Horn (2005), og derfor må voksne i større grad tilrettelegge når barn skal være med å skape fortellinger. Han skriver at det er en rekke metoder man kan anvende, som vil være med på å utvikle både fortellerlyst og kreativitet hos barn (s. 130). Moe (2018) skriver også at barn er mer spontane og intuitive i sin kreative tenking. De er utforskende og nysgjerrige, og analyserer ikke alt på samme måte som voksne (s. 140-141). Derfor må de voksne tilrettelegge for at barns spontanitet og utforskelse blir møtt med aksept og anerkjennelse. Dette vil være med på å styrke barnas kreativitet, og vilje til å være nysgjerrige og utforskende.

Informant 2 sa at de ofte starter på en historie, for så at barna kan bli med å dikte videre. Dette kaller Horn (2005) kollektivfortellinger, og han mener at dette er med på å øke fortellerlyst og kreativitet ved at man skaper fortellinger i fellesskap. Ulike metoder man kan bruke er for eksempel å fortelle ut ifra figurer. Da kan man dikte opp historien til figuren, og stille spørsmål som er med på å skape en historie. Dette kan også gjøres ved bruk av bilder, hvor man forteller historien som utspiller seg på bildet (s. 132). En annen metode brukt for barn som er usikre eller ikke kommer på noe er "jeg forteller din historie" (Horn, 2005, s. 133). Da stiller den voksne spørsmål som hjelper barnet på vei, og sammen forteller man historien til barnet (Horn, 2005, s.133). Selv har jeg fortalt nye i barnehagen, og har brukt en variant av Horn's metode. Da har jeg begynt å fortelle en historie, og spurt barna underveis om de kan fylle inn. Jeg har spurt barna om hvilke personer som er med, hvor vi skal reise, eller hinder på veien. Jeg har opplevd at barna stiller med stort engasjement til dette, og får stadig forespørsler om å fortelle.

Informant 2 uttalte at de bruker mye spontane fortellinger, og dette er noe jeg har brukt i stor grad selv. Jeg har sjeldent en plan på hva jeg skal fortelle, men for meg er det viktig å være engasjert under fortellingene, og ta initiativene barna gir. Horn (2005) skriver at det å være skapende er en egenskap gode fortellere trenger. Han mener at man må kunne engasjere publikummet sitt, som i dette tilfellet vil være barn (s. 16). Olausen (2015) skriver at fortellingen ikke fullbyrdes uten lytteren. Det å lytte er frivillig, og en kan ikke tvinge noen til

å høre etter, dette må skje av egen fri vilje (s. 81). Horn (2005) skriver at man i dag tror det må ligge visse forutsetninger til grunn for å være skapende, blant annet at det må være trygghet for at innfall og spontanitet er akseptert. Horn skriver at: "Kreativitet kan bare oppstå der det hersker en lekefull, utforskende atmosfære"(Horn, 2005, s. 16). Med dette mener han at det må være rom for å utforske og dikte, uten at man skal kritiseres for det. Derfor er man nødt til å jobbe for spontanitet og kreativitet skal dyrkes i barnehagen. Man må anerkjenne barna og oppmuntre de til å skape, og ha fokus på hva de får ut av å skape, istedenfor å ha fokus på hva de kan gjøre bedre eller produktet de lager. Fortellinger er med på å skape indre bilder mener Olaussen (2015), og en fortelling kan få spesiell betydning om fortellingen er relevant, og motiverer forteller og lytter. Hun mener man kan se på fortellingen som en skapelsesprosess, der vi bruker egne erfaringer til å skape ny mening og struktur (s. 82). Derfor er det viktig at vi gir barn innrykk som er med på å skape disse bildene, og dette vil være med på å gagne fantasien og kreativiteten til barna.

5.3 Hvordan barn viser sin kreativitet ved å skape

Begge informantene sa de hadde latt barna selv få styre samlingsstunder, der barna fikk fortelle, lese bok, velge ut sanger eller fremføre egenproduserte sanger. Informanten mente at det var her barna fikk brukt den kompetansen de hadde tilegnet seg. Moe (2018) skriver at det er dette Csikszentmihalyi mener gjør en kreativ person, at man bruker den kunnskapen og ferdighetene man har for å være kreativ (s. 139). Csikszentmihalyi brukte Mozart som eksempel, og viste til at han som barn produserte mye som allerede var skapt, men at kreativiteten hans først kom til synet da han begynte å produsere selv. Han brukte det han hadde tilegnet seg av kunnskap og egenskaper for å vise sin kreativitet, og komponerte symfonier man i dag anser som mesterverker (2018, s. 139). Det samme gjør barna når de begynner å produsere egne sanger eller fortellinger. De tar i bruk kunnskapen de har tilegnet seg, og skaper et kreativt produkt.

Dette gjør barn også når de lager historier selv. Informantene mente at barn blir kreative når de blir vant med historiefortelling, og i lys av Csikszentmihalyi teori (Moe, 2018, s. 139), vil jeg si at dette stemmer. Når barna blir vant med å bli fortalt til og får være med å fortelle, lærer de igjennom medskapingen hvordan de skal lage fortellinger, sanger, og hvordan de kan skape i lek.

Informant 1 var klar på at barn trenger inntrykk for å uttrykke seg, og at historiefortelling er med på å gi barn inspirasjon. Informant 2 mente at det beriker leken i forhold til at barna får mer “fri fantasi”. Historiefortelling gjør at barna må danne indre bilder i hodet selv, og barna blir nødt til å tenke selv og finne ut underveis. Informantene mente at dette var noe man så igjen i leken, og at barna kunne spille ut fortellinger eller elementer fra fortellinger de har hørt. Og her kan man igjen se hvordan kreativitet synes med teorien til Csikszentmihalyi (Moe, 2018, s. 139). De bruker kunnskapen og erfaringene de har tilegnet seg, og skaper i leken sin.

Informantene mente at kreativiteten hos barn øker når de får lov til å skape som i samlingsstund eller ved spontane fortellinger. Det barna skaper er det Moe (2018) kaller kreativt produkt. Det er det kreative produktet de fleste forbinder med kreativitet, og det gir noe håndfast å vise til (s. 144-145). Men Moe (2018) sier også at sluttproduktet ikke alltid må være fokuset når barn skal skape. Jeg skriver ovenfor at barna gjør det samme som Mozart når de skaper, men det er viktig å ikke sammenligne det barna skaper med for eksempel Mozart. Det viktigste med barns skapende produkt skal være prosessen de går igjennom, og forståelsen og inntrykkene de får ved å skape. Moe (2018) sier at den skapende prosessen er de evnene man har til å sette sammen tanker og ideer til en løsning, altså veien fra ide til produkt (s. 141). Han sier videre at det ikke finnes en fast struktur i kreative prosesser, men at det viktigste er å skape forståelse for hvordan veien fra ide til produkt, altså den kreative prosessen, fungerer (s. 143). Dette er vel så viktig som sluttproduktet, og det er viktig å være oppmuntrende og anerkjennende overfor barnet uavhengig av hvordan produktet ender opp med å bli (s. 144-145). Informanten var samstemte i tankegangen om at dette ville styrke barnas selvfølelse og gjøre de selvsikre når de skaper.

6.0 Avslutning

Problemstillingen min for oppgaven var *“Hvordan kan historiefortelling og spontane historier være med å øke kreativitet og skaperglede hos barn?”*.

I denne oppgaven har jeg sett på hvordan muntlig formidling i barnehagen kan være med på å fremme barns kreativitet og skaperglede. Arbeidet med oppgaven har vært spennende og læringsrikt. Jeg har fått gå i dybden på et tema som gjennom utdanningen har blitt en lidenskap for meg. Gjennom prosessen har jeg tilegnet mye kunnskap om hvordan barnehagen jobber med muntlig formidling i barnehagen, og hvordan det tilrettelegges for barns kreative prosesser. Bacheloroppgaven har gitt godt utbytte for meg i søken om hvordan dette er med å øke kreativitet hos barn.

Jeg har kommet frem til flere faktorer som spiller inn i arbeidet med muntlig formidling i barnehagen, og hvordan det er med å øke kreativitet og skaperglede.

Jeg har funnet ut av at gjennom å skape en god kultur i barnehagen for muntlige fortellinger, tilrettelegger man for barns kreativitet. Det å fortelle og skape fortellinger med barna vil være med på å oppmuntrer til kreativ utfoldelse og skape et godt forhold til fortellinger.

Jeg har også funnet ut at ved å skape engasjement rundt muntlige fortellinger, vil barn oppfatte det å fortelle som noe positivt, og selv ta del i historieskaping.

Til slutt har jeg funnet ut hvordan muntlige fortellinger er med på å skape kreativitet hos barn, ved at de bruker kunnskap og evner de tilegner seg, for å skape kreative produkter.

For å konkludere oppgaven vil jeg si at historiefortelling og spontane historier absolutt kan være med å øke barns kreativitet og skaperglede. Ved at barn får et bevisst forhold til muntlige fortellinger, kan det gjøre at barns entusiasme rundt det å fortelle økes, og ved å oppnå mestringsfølelse vil barn også oppnå skaperglede.

7.0 Litteraturliste:

- Aspeli, W. Elling, L. (1996). *Fortell! Fortell! : Fortelling Som Drivkraft I Lek Og Samspill*. Oslo: Pedagogisk Forum. Print.
- Bergsland, M. D. Jæger, H. (RED). (2018). *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk
- Dalland, O. (2018). *Metode og oppgaveskriving*. Oslo: Gyldendal akademisk.
- Haabesland, A. Å. & Vavik, R. E. (2000). *Kunst Og Håndverk : Hva Og Hvorfor*. Bergen: Fagbokforlaget. Print.
- Horn, G. (2005). *Alene Med Publikum : Fortellerkunst Og Teater for Én Aktør*. Vollen: Tell Forlag. Print.
- Larsen, A K. (2018). *En Enklere Metode : Veiledning I Samfunnsvitenskapelig Forskningsmetode* (2. Utg). Bergen: Fagbokforlaget
- Moe, J. (2018). *Kreativitet*. I Frisch, N. S. Letnes, M. Moe, J. (2018). *Boka om kunst og håndverk i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Olaussen, I. (2015) *Fortellingen som dreiepunkt for barns uttrykk*. I Hammer, A. & Strømsøe, G. (2005). *Drama Og Skapende Prosesser I Barnehagen*. Bergen: Fagbokforlaget. Print.
- Thagaard, T. (2018). *Systematikk Og Innlevelse : En Innføring I Kvalitative Metoder*. (5. Utg). Bergen: Fagbokforlaget.
- Tveiten, S. (2019). *Veiledning : - Mer Enn Ord*. (5. Utg). Bergen: Fagbokforlaget. Print.
- Utdanningsdirektoratet. (2018). *Rammeplan for barnehagen : Innhold og oppgaver*. (2017). Oslo: Pedlex

8.0 Vedlegg

8.1 Samtykkeskjema

DronningMaudsMinne

HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Vil du delta i bachelorprosjektet

“Hvordan historiefortelling og spontane historier kan være med å øke kreativitet og skaperglede hos barn.” ?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et bachelorprosjekt hvor formålet er å forske på hvordan historiefortelling og spontane historier kan være med å øke kreativitet og skaperglede hos barn. I dette skrivet gir jeg/vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Formålet med bacheloroppgaven er å finne ut hvordan muntlige fortellinger og formidling kan være med på å inspirere til kreativitet og skaperglede hos barn. Min problemstilling er som følger: “Hvordan historiefortelling og spontane historier kan være med å øke kreativitet og skaperglede hos barn”.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning er ansvarlig for prosjektet.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer det at du deltar i et intervju. Dette vil vare i ca. 45-60 minutter. Jeg skal ikke benytte meg av lydopptaker, men tar notater underveis. Notatene transkriberes i etterkant, før de brukes i det endelige prosjektet. Intervjuguide kan bli tilsendt deg på forhånd om ønsket. Intervjuet inneholder spørsmål om hvordan dere bruker muntlige fortellinger i barnehagen, og hvordan dette kan være med på å inspirere og øke kreativitet hos barn. Jeg spør også om erfaringer og opplevelser fra praksis, og litt om din bakgrunn. All informasjon anonymiseres ved nedskrivning, og vil ikke kunne knyttes tilbake til deg.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke ditt samtykke fram til prosjektets slutt, uten å oppgi noen grunn.

Hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg vil bare bruke opplysningene om deg til formålene jeg har fortalt om i dette skrivet. Jeg behandler opplysningene konfidensielt og alle navn anonymiseres.

Prosjektet skal avsluttes 30.04.21.

Med vennlig hilsen
Håkon Sand Gundersen

Prosjektansvarlig
Guro Strømsøe (sign)
gst@dmmh.no

Student
Håkon Sand Gundersen (sign)
hakonLFC@live.no

Johanne Rimul (sign)
jri@dmmh.no

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet *[sett inn tittel]*. Jeg samtykker til:

- å delta i Intervju.

Dato:

Siden prosjektet ikke er behandlet av NSD, kan jeg/vi ikke innhente din underskrift. Samtykket blir derfor gitt ved at du krysser av i boksen ovenfor.

8.2 Intervjuguide

Intervjuguide:

“Hvordan historiefortelling og spontane historier kan være med å øke kreativitet og skaperglede hos barn.”

Bakgrunn, generelt:

Utdannelse:

Stilling, hvor lenge? År i barnehagen:

Rolle, hovedoppgaver, ansvar.

Kunnskap om emne(muntlig fortelling)

Hoveddel:

Generelt om muntlig fortelling:

- Kan du fortelle om hvordan dere bruker muntlig fortelling i barnehagen?(Beskriv så godt du kan med egne ord hvordan dere gjør dette)

(Underspørsmål)

*- Om de ikke kommer inn på det selv, i hvilke situasjoner?(etter barnas ønske, i samlingsstunder, knyttet til bestemte prosjektarbeid etc...).

- Hvor mye tid legger dere ned i arbeid med muntlig fortelling? (Planlegging og gjennomføring)
- Synes du at dere setter av nok tid til dette, eller skulle du ønske at dere klarte å legge ned mer? Synes du dere har muligheten til å legge ned nok tid

- Hva er dine tanker om viktigheten av dette i barnehagen? (Oppfølging av det som blir sagt)
- Hva kan være utfordrende i arbeidet med muntlig fortelling?
- Kan du fortelle om en god opplevelse med muntlig fortelling eller spontan fortelling i barnehagen? (- og en dårlig?(hva gjorde den dårlig, eller hvorfor synes du at dette var en dårlig opplevelse))

- På hvilken måte tror du muntlig fortelling kan påvirke eller berike barns (spontane) lek?(utdyp gjerne med et eksempel fra praksis)
- På hvilken måte tror du at spontane fortellinger kan inspirere barns egen kreativitet?
- På hvilken måte tror du at muntlig fortelling kan inspirere til skaperglede hos barna selv? Utdyp hvorfor/hvorfor ikke
- Hvordan bruker barna elementene fra fortellinger/historier i lek?
Har du eksempler: Gjenstander? Fraser? Spenningstopper, konflikter, rom, kostymer, etc.

Barns medvirkning:

- Hvordan kan du som voksen bidra til barns medvirkning i muntlig fortelling?
- Hvordan kan du som voksen greie å stå i det ukjente når du får spontane innspill fra barn?

Avsluttning:

- Kan du gi eksempler på barns egen muntlige fortelling?
- Når, hvor oppstår de, hva handler de om

- På hvilken måte tar du tak i det når barna selv vil fortelle/lage en fortelling
- Lager dere noen ganger fortellinger med barna

Scenario:

Anders jobber på en storbarnsgruppe med barn 3-6 år.

- 1) Anders har akkurat fortalt en spontan fiktiv fortelling i en barnehage. Han ser senere på dagen et par barn som leker en lek der flere trekk fra fortellingen han fortalte kommer til synet. Hvordan burde han reagere/gå frem med dette?
- 2) Ved måltid dagen etter får Anders spørsmål om han kan fortelle en ny fortelling, men han har ikke planlagt noe for dette. Hvordan burde han stå i det?
- 3) Anders har på en eller annen måte fått satt sammen en fortelling, men barna vil ha mer. Anders sier at han ikke har noen flere fortellinger akkurat nå, så et av barna foreslår at han/hun kan fortelle en historie. Hvordan burde Anders håndtere dette?